

Wilno dn. 18/VII-19r.

Do

Pana Majora Kasprzyckiego.

Tajp 1459/92

I. Melduję, iż wobec konieczności intensywnego organizowania P.O.W. przy linii demarkacyjnej, został wstrzymany werbunek do W.P.w powiatach Trockim i Szyrwinekim.

Zostały utworzone w tych powiatach dwa podokręgi P.O.W. z Komendantami w Trokach i Mejszagole.

Organizacja będzie ~~nazwa~~ nazewną nazwą: "STRZELCOW NAD-NIEMENSKICH".

18/VII Wydaję odezwę, motywującą powstanie organizacji "S.N."

2. Dla ujednolicienia propagandy wśród wojska litewskiego i miejscowej ludności został nawiązany ścisły kontakt z kierownictwem straży kresowej.

Do chwili zdemobilizowania ~~naszych~~ pułków litewskich wydaję się odezwy do żołnierzy lit. i miejscowej ludności z podpisami fikcyjnych organizacji lub "żołnierzy wojska polskiego". Z chwilą "rozpuszczenia do domów" wyda się odezwę z podpisem "Żołnierze ziemi kowieńskiej, wileńskiej i suwalskiej". Odezwa ta wykaże konieczność obrony ziem tych od rekwizycji i samowoli wojsk litewskich, podporządkowanych woli rządu litewskiego, wdającego się w konszachty z reakcją ros. i zaprzeczającego Litwę carskiej Rosji.

Odezwy te będą kolportowane ^{przez} specjalnie do tego stworzone Biuro Kurjerskie.

3. Propagandę słowną poprowadzą wśród oddziałów lit. oficerowie polacy, tam znajdujący się, do których został przesłany odpowiedni rozkaz.

4. Chwilowo oficerów tych pozostawia się w wojsku litewskim i udziela się im instrukcji, by na wypadek zetknięcia się zbrojnego z wojskiem polskim przeprowadzili swe oddziały na stronę polską.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NACZELNE DOWODZĄCO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 1459/92 dnia 16 / IX 1919 r.

plik załącz. Wydział.

M. Krasiński

PILSUDSKI
INSTITUTE

180

1459/52
KOLEDZY - ŻOŁNIERZE Z ARMII LITEWSKIEJ.

Dowództwo Wasze pisze, że wypowiedziało Polsce wojnę.

My, żołnierze z wojska polskiego, wojny z Wami nie chcemy, a nato-
miast chcielibyśmy Wam pomóc uwolnić się od Niemców i obronić Was
od Moskali czy to bolszewickich, czy to carskich.

My nie mamy zamiaru nachodzić Waszą ziemię, bo swojej mamy dosyć
ale chcemy ażebyście ~~xxxxxxxxxx~~ zrozumieli, że Waszym i naszym
wrogiem największym jest Niemiec i Moskal.

Chcemy, żebyście stanęli z nami w jednym szeregu.

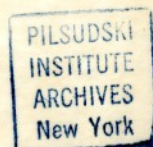
Nie słuchajcie tych, co od Niemca brali pieniądze, nie słuchajcie
waszego rządu, który przedtem sprzedawał was Niemcom, a obecnie
chce zaprzedać kraj Wasz Rosji.

My nie idziemy bronić majątków paskich, bo u nas sejm uchwalił
podział paskiej ~~xxxxxxxxxxxx~~ paskiej ziemi, a wasz rząd tylko
obiecuje, że coś do niektórych. Rząd Wasz dać ziemi nikomu nie mo-
że, może to zrobić tylko Sejm, ale tego rząd Wasz nie chce dopuś-
cić.

NIE DAJCIE SIE WCIAGNAC W WOJNE BROTOROJCZA

NIECH ŻYJE ZGODA I NASZE BRATERSTWO BRONI.

Ż O Ł N I E R Z E P O L S K I E J A R M I I.

1459/92

Chłopi i robotnicy Litwini!

Wiadomo Wam, że w Polsce radzi Sejm Ustawodawczy, wybrany przez cały Naród Polski. W Sejmie tym zasiadają w ogromnej większości chłopi i robotnicy. Sejm ten uchwalił wielką Reformę rolną, postanowiwszy obdzielić wszystkich włościan i robotników rolnych ziemią.

W tym celu przeprowadzone zostanie uwłaszczenie ziemi pańskiej i rozdanie jej za tanie pieniądze tym, którzy sami na niej będą pracowali. Każdy pan, każdy właściciel, który ma większy majątek, będzie zmuszony do oddania swej ziemi ludowi na niej pracującemu, a to co mu rząd polski pozostawi nie może przekraczać 180 dziesięcin.

Niema więc już pańskiej Polski, niema panów ani magnatów. Ziemia należy do ludu rolnego.

To nie wszystko.

Wszystkie lasy zostały upaństwowione.

Nie należą już one do hrabiów i książąt i szlachty. Stanowią one własność państwa i państwo będzie z nich wydawało drzewo gospodarzom na odbudowę zniszczonych przez wojnę domów, na zabudowania gospodarcze.

Sejm Polski pierwszy zakończył krzywdę i niesprawiedliwość, jaką przez setki lat cierpieli chłopi. Polska staje się najbardziej demokratycznym państwem na świecie.

Wszyscy mają w niej prawo do ziemi, prawo do życia.

Chłopi litewscy!

Co zrobił nasz Rząd, co zrobiła nasza Taryba?

Czy zwołał nasz rząd sejm, na którym naród mógłby radzić o swych sprawach?

Czy przeprowadził wielką reformę rolną?

Czy zatroszczył się o biedny, prześladowany lud litewski?

Nie! Rząd ten sprzedawał nas dotychczas Niemcom, a teraz zaczyna nas sprzedawać Moskalom. Nie wiecie może, że w Kownie gościnnie przyjmowani są oficerowie moskiewscy, wysłańcy księcia ^{moskalska} Liewena, który organizuje nanowo carat.

Za pieniądze otrzymane od Niemców, nasz rząd robi bezprawnie pobór do wojska i wysyła najlepszą naszą młodzież na rzeź. Naród litewski nie chce wojny, i nie uznaje takiego rządu, który wysługuje się obcym.

Naród litewski pragnie spokoju i chleba.

Rząd nasz nie daje mu tego.

Naród litewski chce sam rządzić w swoim kraju. Rząd nasz nie był wybierany przez naród, ale wyznaczony przez wrogów naszych, Niemców. Naród litewski chce przeprowadzenia reformy rolnej takiej, jaką przeprowadziła u siebie Polska. Rząd tego nie zrobił.

Precz więc z rządem nikomu niepotrzebnym, sprzedajnym i szkodliwym!

Precz z Tarybą, która się składa z płatnych przez Niemców i Moskali ~~speculantów~~ spekulantów. Chcemy nowego, prawdziwego rządu, który będzie powołany przez cały naród, rządu, który się będzie opiekował nami, zapewni głodnemu chleb, chłopu ziemię, a krajowi - spokój.

Rząd ~~chcemy~~ ^{obecny} niech ustąpi, a jeśli tego zrobić nie zechce, to sami go rozpędzimy.

Litewskie Stronnictwo Ludowe.

Z O Ł N I E R Z E L I T E W S C Y !

1459/92

Powolał Was do szeregów rząd litewski, nie wybrany przez Naród ale wyznaczony przez Niemców, największych wrogów naszego narodu.

Rząd ten sprzedaje nasz Kraj Niemcom, od Niemców brał pieniądze z których nikomu nie zdawał rachunków. ~~z tych pieniędzy wziętych i my płatni jesteście żołnierze litewscy.~~

Czy myślicie, że Niemcy, którym rozumu nikt odmówić nie może, dawałiby tarybie miliony, gdyby rząd litewski nie zapewnił ich, że nie będą one użyte ~~przeciw Niemcom?~~ *na korzyść Niemcom?*

Przyjechali tam wysłańcy księcia Liwena, *barona liwieńskiego* który chce zaprowadzić na nowo carat w Rosji, ten nienawistny nam carat, który przez tak długi lata wyniszczał nas i prześladował. I rząd litewski kuma się z nimi. Niemcy odchodzą precz, pobici przez demokrację zachodnią, więc "Rząd" nasz zdradza nas teraz moskalom, od których znów dobre pieniądze za to wezmie.

Z O Ł N I E R Z E L I T W S C Y !

Zadaniem waszym jest bronić Ojczyznę od najazdu bolszewickiego, zamiast tego "rząd" nasz wypowiada wojnę Polsce, która jest naszym sojusznikiem w walce z czerwoną armją!

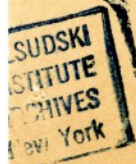
Polala się już krew litewska i polska, i krew tę będzie miał Rząd nasz na swoim sumieniu.

N A R Ó D / L I T E W S K I N I E C H C E W O J N Y Z P O L S K A
Naród litewski dość ma szachrajstw. za które drogo musi płacić.

Z O Ł N I E R Z E L I T E W S C Y .

Samozwawczy rząd nasz obiecuje nam dać ziemię po wojnie. Czy wierzyacie w te obietniczki? Żeby rozdać ziemię trzeba ją mieć. Rząd litewski nie ma ziemi. i nikt ^{mu} jej nie da, bo nie daje się największego dobra narodowego zdracom i zaprzającym kraju.

Macie prawo do ziemi, żołnierze. I otrzymacie ją. Da ~~nie~~ ją wam nie rząd obecny, ale Sejm, wybrany przez cały naród, tak, jak to zostało zrobione w Polsce, gdzie każdy włościanin i każdy żołnierz dostaje na własność grunt i chatę. Polska przeprowadziła u siebie wielką

32 184

reformę rolną. My chcemy również takiej reformy, której rząd obecny przeprowadzić nie może, ale która zostanie przeprowadzona przez Sejm litewski, wybrany przez cały lud Litewski.

Do zwołania takiego Sejmu trzeba dążyć, a w tym celu trzeba najprzód obalić rząd obecny, *to ten wiech Sejm.*

Z O Ł N I E R Z E L I T E W S C Y !

Pomóżcie narodowi litewskiemu zewnać kajdany niewoli.

Pomóżcie narodowi litewskiemu obalić rząd złożony z ludzi, niegodnych zaufania.

Nie będziemy walczyli z bratnim wojskiem polskim, ale razem z nim pójdziemy bić Niemców i Moskali, naszych zaciętych wrogów!

NIECH ŻYJE PRAWDZIWY RZĄD LITEWSKI WYBRANY PRZEZ CAŁĄ LUDNOŚĆ KRAJU!

~~NIECH ŻYJE PRZYMIERZE Z POLSKĄ~~

PRECZ Z OBECNYM RZĄDEM ZDRAJCÓW I PROWOKATORÓW!

KOMITET CENTRALNY NIEZALEZNOSCI NARODOWEJ.

Wilno dn. 7/VII, 1919r.

R A P O R T W Y W I A D O W C Z Y Nr. 56.

1459/52

FRONT na ZACHOD od WILNA.

KOWNO. NIEMCY. Widoczną jest koncentracja wojsk niem. wzdłuż linii kol.

w celu ułatwienia wymarszu. General-Kommando ma opuścić Kowno 7/VII.

6/VII-mieli Niemcy oddać Litwinom kolej z Koszedar do Kowna i Radzviliszek i wskutek tego został wstrzymany ruch pasażerski.

Ruch kol. na st. Kowno dosyć słaby. 22/VI-wywieziono z Kowna do Niemiec 15 wagonów inwentarza kol. i 10 wag. pocisków.

30/VI-wywieziono 17 wag. inwent. kol. i 10 wag. pocisków.

1/VII ustawiono na stacji pociąg opancerzony-posiadający 3 działa-3-cal. i kilkanaście k.m.-pociąg składał się z 5 wagonów.

2/VII wyszedł z Kowna do Niemiec I eszelon kaw. (47 wag.), I pociąg do Wierzbolowa-8 wag. pocisków, 5 armat-3 cal. i tabor.

SZAWLE.-Z Rygi oraz frontu bolsz. przybyły do Szawel świeże oddziały-

tak że załoga Szawelska wzrosła do 1000 ludzi.-23/VI-ze st. lotniczej pod Szawłami wywieziono 3 aeroplany-wogóle daje się zauważyć duży ruch ewakuacyjny. Między Szawłami, a bolsz. frontem znajdują się 4 niem. pociągi opancerzone, które mają osłaniać tyły przy wycofywaniu się z Litwy.

ARMJA LITEWSKA. Artylerja, I baterja. I pluton koło BALTANSK, 2-gi pluton koło GIEGUCZE (Poniemunek)-II bat.. I pluton pod JODJE, 2-gi pod GIEGUCZE, III bat.-I pluton pod GIEGUCZE, 2-gi formuje się w Kownie (brak koni i ludzi), IV bat.-na froncie I-go pułku p.

Baterja Białoruska-przy białoruskim pułku.

Kawalerja-niepełne 3 szwadrony (I pułk) ludzi po 120 w szwadronie, koni po 70. I szwadron w Kownie i ma wyjść na pruską granicę, II szwad. na froncie Wiłkomierskim-tamże i szwadron białoruski 50 koni, III szwadron

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

34

34 186

częściowo w Kownie, częściowo na froncie.

Piechota w Kownie.

	Oficer.	Ilość żoł.	Karab.	rewol.	ładunk.	k.m.	koni	wozów gran.	ap-teleg
2 komp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II p.p.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III i IV									
Komp. wil. baon. 7		350	350	24	28000	-	12	6	-
Komp. niśfr. I		103	100	6	6000	-	45	16	-
Szkoła podof. 5		110	110	8	30000	-	-	-	-
Komp. gren I		51	51	-	45000	-	-	-	400
Komp. k.m. 4		35	35	3	45000	5	2	3	24 51 i 2 08
Komp. łączn. 1		55	55	9	1500	-	-	-	-
Baon kow. specj. oddz. 3		250	250	8	6000	-	8	4	-
I, II, III i IV komp. 16		600	600	48	24000	-	-	-	-
Komp. niefront I		120	80	16	2000	-	42	10	-
Komp. k.m. 3		95	76	22	7600	6	9	4	-
II szkoła podchorąż. 2		105	105	16	3700	-	-	-	-
Razem	44	1874	1812	160	168800	11	116	43	400 24 apar 2 centr.

Oprócz tego w Kownie znajduje się baon inżynieryjny:

I komp. kolejowa do 300 ludzi
I komp. radjoteleg. 40 ludzi
I komp. telefoniczna 40 ludzi.

Oraz oddział lotniczy-8 aparatów (w tym 3 zepsute) i 3 szolne-ludzi 12.
Szkoła lotnicza-ludzi 30, i autokomenda-II magaz. lekkich-13 ciężarowych
(z nich 6 w reperacji) 14000 litr. benzyny, 15 o. on zapasowych dobrych i 21
opon niedopasowanych, 1 auto pancerne, w reperacji 10 autom. sanitarnych i
20 wozów doczepianych, oraz 32 motocykle (8 w reperacji) obsługa 1401. pola
kół 75%.

8/VII ma wyjść na front pod Jewje baon wil.

Koło ~~BEWIE~~ znajduje się I i II-a komp. wil. baonu.

~~WIEJDANY~~.--baon kiejuański do 500 ludzi.

~~WIEKOMIERZ~~.--baon wiłkomierski-do 700 ludzi.

~~SZAWLE~~.--baon szawelski do 800 ludzi-został rozproszony przez Niemców

~~ROSIEŃ~~.--Oprócz 3 Rosieńskiego pułku (400 ludzi) formuje się tu oddział
nożowców, które nosi czarną kapelusze z trupią główką.

on poniewieski koło 1000 ludzi i 400 na froncie.

Lubiszki (9 w. na wschód od Szawałbaon techniczny, który buduje most
drewniany na rzece Ławenie.

OGOLNE. Na Poniewieskim froncie daje się zauważyć duży ruch dofronto-

wygłównym ośrodkiem sił lit. są obecnie KURSZAŃY, dokąd przybyło z Sza-
wał w ostatnich dniach 200 ludzi.

23/VI uruchomiono kolejkę wązkotorową-Poniewież-Uciany.

Polityczno-wojskowa. W armii lit. duży ferment. Ludowcy lit. prowadzą szeroko
k agitację przeciw Tarybie i liczą głównie w razie przewrotu na Lip.
Głowackiego oraz I baterję-kandytarem ich na stanowisko wodza jest
Głowacki.

POŁOCK. - Według otrzymanych wiadomości przybyły do Połocka z głębi Rosji

świeżo sformowane oddziały liczące jakoby 10000 ludzi (!?). Wiadomość ta
nie sprawdzona.

Otrzymują.

B.W. Nacz. Dow. W Warszawie.

Szef Sztabu I Dyw. Leg.

Oddział informacyjny w Lidzie.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

1459/52

M.p. I4/VII-1919r.

R A P O R T W Y W I A D O W C Z Y Nr. 57.

LITWINI.

S z a w l e. (7/VII) piechoty 300 i rekruta świeżego 250 i 10 k.m. Stosunek do Niemców wrogi. Oficerom lit. nie wolno na noc opuszczać koł szar. W nocy z 4 na 5/VII spodziewano się krwawych zająć mię dzy litwinami, a Niemcami.

K o w n o. 9/VII wyszły na front Koszedarski dwie kompanie wileńskiego baonu. 10/VII wyszkoł tam 30 kaw. z I-ego szwadronu. Szkołę podchorążych ukończyło 150 oficerów.

J a n ó w. Litwini siłą przeprowadzają mobilizację od 21 do 26 roku (11/VIII).

~~Dylokacja wojsk litewskich~~

Dylokacja wojsk litewskich na bolszewickim froncie 7/VII.

Na froncie bolszewickim znajdowało się 7/VII około 5000 litwinów.

Sztab frontu mieścił się w miasteczku WIDEJTY.

3-p.p. zajmuje odcinek DUSIATY-SZATY.

1-y p.p. SZURY, maj. JUNKUNY (6 k.m. na wschód od ABELI).

2 p.p. maj. JUNKUNY-DOBAT.

P o n i e w i e ż-bateria armat.

Według danych niem. prawe skrzydło lit. 3 p.p. ma kontakt z Polakami w ANTO-LENTACH (12 klm. na południe od DUSIAT).

OGOLNE.

Przy pierwszych wieściach o przekroczeniu linii demarkacyjnej przez pola-ków w sztabie kow. powstała panika. Oficerowie Sztabu lit. podali 2 projekty obrony przeciwko polakom. Jeden projekt AUKSZTUŁAJTISA i bar. TAUBE proponu-je zawarcie sojuszu natychmiastowego z Niemcami, cofnięcie się do Prus, częś- we rozformowanie armii, rozpuszczenie żołnierzy z bronią w rękę do domu, aby tworzyć z nich oddziały partyzanckie. Ten projekt popierają oficerowie ros. i większość oficerów litewskich.

Drugi projekt proponuje cofnięcie się do granic Litwy pod TELSE i tam wy- tworzenia linii obronnej, uprzednio spaliwszy wszelkie dwory polskie. Ten projekt jednak poparcia niema.

ROZNE.

W miejscowościach opuszczonych, pozostawiają Niemcy po paru ludzi, władają- cych miejscowym językiem. Oprócz tego powracają też po cywilnemu oficerowie niem. i zajmują różne posady.

Obecnie kasa państwowa "Taryby" liczy około 270 marek (!?).

W kierunku JEZNA wysyłają litwini "znaczne" oddziały wojsk w celu "przerwa- nia polskiego frontu.

Represje względem Polaków nie ustają. Ostatnio aresztowano w XYZMORACH ob. HABDANKA, właściciela maj. BUJWIDZISZKI p. RYMSZEWICZA oraz dokonano rewizji w maj. XYZMORY u p. STRUMIŁY, aresztowani zostali za sprzyjanie Polakom.

NIEMCOY.

S z a w l e. Znaczniejszych zmian w dylokacji niema-w obecnej chwili. Szawlach znajduje się do 1000 Niemców, 20 k.m. 4 działa (usta- wione w maj. GINKUNY, 3 wiorsty na północ od Szawel) bateria ta przybyła 3/VII z TELZY. Oddział Hunickena został znowu przerzucony do Johannisziel- odnogi kolei żelaznej od MUNKUSZEK (6 wiorat od Szawel w kierunku Radzwilliszek)

do LANDSZARGEN zajął von Randor z 200 ludzi. Oddział Randora składa się z wyborowego żołnierza, a mimo to oficerowie w wielu wypadkach nie mogą sobie dać rady z żołnierzami.

P o n i e w i e ż Niemcy rozkwaterowani po wioskach w okropny sposób i o k o l i c e. zachowują się względem ludności, rabując i kradnąc co się da. Znaczna część tych żołnierzy należy do niedawno zwербowanych rekrutów, których oficerowie nie są w stanie opanować. Dla charakterystyki przytaczam dosłowny tekst dwóch depeesz otrzymanych przez władze z Niem w Szawlach:

I) Stimmung der Truppe bei Gruppe Bulow sehr gedrückt infolge Friedensunterzeichnung. Maszlose Erbitterung u. Empörung gegen Arzberger, dessen Entlassung u. bedingte Bestrafung verlangt wird. Gruppe Hunicken Mannschaften sind teilweise der Ansicht, das Friedensunterzeichnung notgedrungen einzige Möglichkeit gewesen, um im Land wieder Ruhe wiederherzustellen.

Stimmung der Bevölkerung ist teilweise gedrückt da sie bei der Raubung Litauens durch unseren Truppen Rückkehr der Bolschewisten fürchtet."

W związku z meldowanymi wypadkami w RYDZE znać pewne ożywienie na linii SZAWLE-RYGA. Ruch osobowy wstrzymany. Chodzą jedynie transporta wojskowe w kierunku TYLIZY, nie zatrzymując się w Szawlach. Według twierdzenia Niemców Ryga ma być ewakuowana w najbliższym czasie. Linja kolejowa SZAWLE-KOWNO 7/VII miała być oddana Litwinom. Tabor kolejowy, jaki Litwini mają otrzymać liczy 4000 wagonów i 50 lokomotyw (!?).

K o w n o.

Ostatki wojsk i administracji Niem. miały opuścić Kowno 11/VII, ostatni miał wyjść pociąg opancerzony.

OGÓLNE.

Obecnie wojska Niem. koncentrują się na linii SUWAŁKI-MARJAMPOL-WYŁKOWYSZEJ JURBORO-NIEMOKSZTY-RETOWO-POŁAGA, która ma być nową linią demarkacyjną. Koło WYŁKOWYSZEK koncentruje się dywizja Niem. w NIEMOKSZTACH stoi szwadron kawalerji. Na Nisznia stale kursuje Niem. łódź motorowa, która też była przejścia przez Niemien pod ŁONIAMUN BM koło SREBNIKA, cała ta linja obstawiona jest artylerją i k.m.

Otrzymują: B.W.Nacz.Dow. w Warszawie.

~~Oddz. Inf. Frontu Półn.-Wsch.~~

Oddz. Inf. Frontu Białorusko-Litewskiego.

Szef Sztabu I-ej Dyw. Leg.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Załącznik: Komunikaty Sztabu Litewskiego
Odpis odezwy Komitetu Lit. Robotników i włościan.
Odpis Wyjaśnienia Komisji Rolnej.

Opisane

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

LITNWSKI

DODATEK NADZWYCZAJNY.

Kowno 10/VII-1919r.

1459/52

Front rosyjski.

Na całym froncie zacięte walki, wygrana na naszej stronie. Na północnym froncie nasze wojska zysły b. ważne punkta strategiczne DWIETNY-LASUNY-JEŁOWKA-RAUTSZERY-i-SUWIRKI. Wzięliśmy do niewoli b. dużo jeńców, którzy są jeszcze nie policzeni, 7 k.m. 6 polowych kuch. 16 wozów z końmi i woj. dobytku, dużo broni i amunicji. W tych walkach nasze oddziały pokazały swoje zahartowanie. Zwyciężony nieprzyjaciół uciekał w popłochu-kawalerja ścigała go. Na południowym odcinku frontu zlikwidowana demonstracja nieprzyjacielska nasze oddziały przeszły przeszły do ofensywy. Operacje rozwijają się pomyślnie. Powodzenie na odcinku NAUSODI-OWILJE, gdzie zdobyliśmy silne pozycje. Na tym froncie czerwona armja nie pozwala się zbliżyć naszym wojskom, rażąc ogniem artylerji. Zacięte walki trwają nadal. Mamy straty.

Front Polski.

Pomiędzy ZYZMORAMI, a JEWIN na wioskę ABONINNY napadli legioniseci. Walka trwała 3 godziny. Obie strony walczyły zacięte, były strzały z k.m. Polacy napadli na czołowe linje w okolicach miasteczka KISTAWISZKI i wioski PIELUNY. Walka trwała około godziny. Z obydwu stron są straty. Ofensywa nieprzyjaciela wstrzymana. Na froncie OLITA-PERNY, nieprzyjaciół zmęczony był się cofnąć.

39

39

39 191

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York
1959/52

RZĄD POLSKICH PANÓW NIE DAJE ZIEMI LUDZIOM.

Już jedenaście dni jak Polskiego Rządu panowie na Sejmie w Warszawie zebrani łamią sobie głowy, jak tu lud roboczy oszukać, omanić, żeby mu nie dać ziemi lud swoją drogą szedł wojować za panski Rząd.

Litewsko-polski rządowy organ "Dziennik Wileński" NR. 58 pisze:

" My zaznaczamy, że z pryncypu jesteśmy ostatniemi przeciwnikami przymusowego podziału ziemi oraz ogranicza według pewnej normy ilości morgów, niezważając czy ta ilość będzie większa czy mniejsza.

Włościanin zaślepiony chciwością ziemi, nierozumie, że żąda nie rozdziałania ziemi dworskiej, sam sobie zaciąga powróż na szyję i Robotnicy i włościanie. Zauważcie co wam Polski Rząd powiada. On twierdzi, że potrzeba, żeby obaszarnicy i nadal tysiące morgów ziemi posiadali, żeby jeździli w błyszczących karetach i oddawali się pijaństwu za granicą, a włościanie i robotnicy, cierpieli nędzę jak dawniej w swoich lepiankach i chatkach, w krwawym pocie uprawiali ziemię, a owoce swej pracy panom na przechulanie oddawali.

Ludzie. Stańmy wszyscy jak jeden za ojców ziemię i wogońmy rabusiów polskich dom Warszawy, za granicę, niech idą hulać z kąd przyszedli.

Dosyć cierpieliśmy pańszczyzny. Tylko nasz własny Rząd, Rząd Litewski odbierze ziemię od polaków i odda ją bezrobotnym i mało rolnym.

Litwini Rząd zaczął już dzielić dworską ziemię pomiędzy ludem w pierwszym rzędzie nadając ją wojskowym tym, co ją krwią broni. Precz władza Panów. Precz wszyscy legjoniści z Litewskiej ziemi. Precz wszyscy służalce Panów, a krzywdziciele roboczego ludu. Ziemia dla Ludzi. Niech żyje Litewskiego ludu roboczego Rząd. Niech swoboda Litwy i jej stolica Wilno. My chcemy sami orać naszą ziemię, - dosyć pańszczyzny. Ludzie wszyscy zajedno za naszą ziemię. Nie tam Bóg gdzie siła i chytrość, lecz tam gdzie nędza i sprawa liwość. Niech ani jeden z nas nie wypuści z ręki broni do póki ostatniego panów parobka, ostatniego legjonistę nie wygonimy z naszej ziemi. Do walki za ziemię i swobodę. KOMITET LITEWSKICH ROBOTNIKÓW I WŁOŚCIAN.

1459/52

„Obroniliśmy się” od jednego rabującego nas wroga - Moskale bolszewi-
ka, który chciał nasz chleb zagrabić i nas zabrać w niewolę.

Obecnie napada nas drugi wróg jeszcze więcej rabunkowy - najemnik
polskich panów - legjoniści, którzy przychodzą do Litwy, naszą zie-
mię zabrać dwory i dobra panom zwrócić, na nas nałożyć pięta niewoli
na wieczne czasy i niezależność Litwy pogrzebać.

Panowie i szlachta polska wciąż podsyłają do naszej ziemi swoich
agentów, /podmawiaczy/ którzy osmielają się poniewierać władzę litewską,
wytykając, że niby nasze władze szły ręką z Niemcami.

Teraz, kiedy litewski Rząd narodowy wypędza z Litwy Niemców, polacy,
którzy osmielają się za granicą nazywać siebie naszymi braćmi, właśnie
teraz po judaszowsku napadli na nasze wojska.

POLACY NAS NAPADLI. Chcą zastąpić rosyjskich rabusiów - lecz jesz-
cze ich przewyższyli - naszą i duszą naszych braci. W Wilnie pełn-
wiesieniarstwo i robotników. Polacy odbierają dwory od robotników
i wracają panom.

Polscy panowie przysłania z Ameryki żywność zabierają sobie, a lud
robotczy mrze z głodu. Zobaczymy co Polscy panowie w naszym Wilnie
zrobili, skąd setkami płyną do kowieńskiego podskarżego dla kupienia
kawałka chleba.

Obywatele litewscy. Najcięższe czasy spadły dziś na pracownika
nasz Ojczyznę. Teraz od nas samych zależy, czy pozostać swobodnymi,
i urządzać życie dla siebie, lub też przez wieki pozostać w pańskiej
niewoli.

Prez z panowaniem polskich obszarników.

Prez uoliskający naszą ziemię wrogowie.

Nie damy wrócić pańskiej pańszczyzny czasem.

POPKI POLACY SA NA LITWISKIEJ ZIEMI NIE MOZE BYC Z NIMI ZANDYCH
UGOD ZADNYCH UMOW GDYŻ ONI W CZASIE CIEŻKICH WALK NASZYCH Z BOLSZE-
WIKAMI PODLELI BRON PRZECIWKO NAM.

Obywatele. Do broni wszyscy, do walki za swobodę naszą, za nasz
prawo. Niech nie znajdzie się po między nami ani jeden człowiek któ-
ry by się poddał potęsom polaków, żeby uwierzył polakom i przyjął i
ich do swego domu, gdyż będzie on wyrokiem którego będą przeklinać
dzieci naszych dzieci za sprzedaż panom naszej swobody.

Okrzepcie ducha w walce żeby nie było u was lipości dla parobk-
pańskich - legjonistów, żeby nie znaleźli przytułku u was żaden słu-
ga niewoli, niech zginą w chwilach walki oni wszyscy, jak te stworze-
nia waciekie, kasające podstępnie.

Obywatele litewscy. Niech poznają Walsawscy panowie co to jest
wola litewskich robotników i włościan, niech poznają że nie wolno
wolnych ludzi oddać w niewolę.

LEPIEJ ZMRZEMY WSZYSTY NIZ ODDANY SIE W NIEWOLE PANOW
DO WALKI ŚMIERTELNEJ WSZYSTY JAK JEDEN.
NIECH ŻYJE WŁADZA LUDU ROBOCZEGO
NIECH ŻYJE LITWISKI LUD ROBOCZY ZA STOLICA WILNEM

KOMITET LITWISKICH ROBOTNIKOW I WŁOSCIA!

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Wyjaśnienia komisji reformy ziemskiej
(dla zbierania wiadomości statystycznych).

1459/92

I.

Wspólne wyjaśnienia.

Wypytyując ludzi i zapisując, trzeba zapamiętać i dobrze wszystkim wyjaśnić co następuje:

1). Statystyczne dane są obecnie zbierane przez komisję reformy ziemskiej jedynie dlatego, żeby się dowiedzieć, ilu jest ludzi, potrzebujących ziemi i ile będzie na to potrzebnej ziemi. Dla tego niech zapisujący się podają wiadomości jak najprawdziwsze, lecz niech nie wyobrażają sobie, że zaraz dostaną ziemię, albo, że wezmą tyle ziemi na ile się zapisali. Ziemia podzielona będzie przedewszystkiem rozdawaną żołnierzom wojska litewskiego i tylko po zaopatrzeniu tych - z kolei innym.

2). Ilość ziemi powinna być podawana jak najprawdziwszą i zapisana: w Kow. Wileńskiej i Grodzieńskiej gub. w dziesięcinach, a w Suwalskiej w morgach.

3). Zapisując małorolnych trzeba brać tylko ze wsi i "Okolic". Tu naturalnie powinni wejść małorolni ze wsi kościelnych i z małych miasteczek (do 3000 mieszk.), jeśli oni rzeczewiście uprawiają ziemię.

~~XX~~

4). Małorolni większych miast i miasteczek powinni być również zapisani, ale tylko ci, którzy ziemię uprawiają i z tego żyją. Do pierwszej kategorii małorolnych zaliczają się ci, którzy mają nie więcej niż I i II/2 dziesięc. (3 morgi) a do drugiej - od I i I/2 dzies. do 3 dzies. (3-6 morgów).

5). Jako bezrolni powinni być zapisani tylko dworcy i wioskowi robotnicy, ordynariusze, gospodarcy i inni najemnicy i. t. d.

Robotnicy fabryczni, albo nie pracujący na roli, nie mogą być zaliczeni do kategorii bezrolnych.

6). Zapisując ile kto chce ziemi dostać, trzeba, żeby ludzie zrozumieli, co jest branie ziemi za ~~XXXXXX~~ pieniądze, na wypłatę, albo czynsz. Do tego stoczą się załączone wyjaśnienia co do sposobu rządzenia ziemią.

7). Przy zapisywaniu trzeba uważać, aby otrzymane odpowiedzi były napisane w odpowiednim miejscu. W arkuszu A i B w rubrykach z nadpisem: "ilu chciałoby dostać ziemię?" (oznaczone liczbami 5, 6, 7, 8,) trzeba napisać ilość tych którzy chcą dostać ziemię, a w rubryce z nadpisem: "ile chcieliby dostać ziemi (oznaczone liczbami 9, 10, 11, i 12) - ilość dziesięcin (w Suw. gub. morgów).

8). Do działu "obszary serwitutów wioskowych". Arkusz-24 - trzeba napisać i tak nazwane wspólne z dworem pastwiska, z których od dawien dawna dwór i wieś wspólnie korzystały.

9). Przy zapisywaniu bezrolnych trzeba zapisywać wszystkich mężczyzn (od 20 do 55 lat) choćby należeli do jednej rodziny i tylko tam, gdzie w dniu zapisywania przebywają. W pierwszym oddziale należy zapisać dworskich robotników i ordynariuszy, albo "kątników" - w drugim wszystkich robotników wioskowych, najemników i. t. d., a w trzecim - zagrodników t. j. takich, którzy mają chatę na cudzym gruncie.

10). Zapisując ziemie dworskie, w oddziale "ziemie używane do uprawy" trzeba napisać całą ziemię orną, również, jak ogrody, łąki i pastwiska, w oddziale pasieki "mają być zapisane wszystkie pasieki, gdzie las był wycięty w czasie wojny "za niezdatną ziemię" uważa się piaszki, bagna i. t. d.

Donacjami nazwano dwory, darowane przez ros. carów zasłużonym sługom.

12). Do ziem kościelnych należy zaliczyć i ziemie klasztorne rozmaitych wyznań.

II.

Instrukcje o zarządzie ziemi.

Z funduszu niemickiego mogą dostać ziemię bezrolni i małorolni na własność lub na czynsz. Na własność można dostać ziemię za pieniądze, albo na wypłatę. Czynsz może być terminowy, lub wieczny.

Ci, którzy biorą ziemię na własność mogą od razu wypłacić rządowi należne pieniądze. Kto weźmie ziemię na wypłatę, będzie musiał uiścić się z długu w przeciągu 45 lat, płacąc bardzo mały odsetek rocznie. Jedni i drudzy, kupując ziemię mogą dostać pożyczkę ze skarbu państwa - aż do 90% wartości swojej ziemi. Kto zaś nie będzie miał 10% brakujących, to będzie mógł je pożyczyć w kasach oszczędnościowych.

Czynsz jest wtedy terminowym, gdy ziemię bierze się na czas określony np. na 12 lat. Po skończeniu terminu właściciel jest usunięty o ile się nie zgodzi na dalsze warunki czynszu.

Rzeczywistym właścicielem ziemi jest nie czynszownik, lecz rząd. Wieczny czynsz daje się na 33 lata, kto bierze czynsz ziemi na czynsz wieczny może ją oddać sądownie swoim następcom. Po 10 latach dobrej gospodarki może ją sobie kupić, albo znowu wydzierżyć na 33 lata. Rząd nie ma prawa wydać z tej ziemi, o ile nie ma koniecznej potrzeby. To jest czynsz wieczny.

III.

Instrukcje dla zapisujących bezrolnych i małorolnych po wsiach, dworach i miasteczkach.

Zapisując nazwiska i imiona małorolnych, trzeba pamiętać o instrukcjach zawartych w I i II. Oprócz tego pamiętać trzeba:

1) Po zapisaniu imienia i nazwiska - jeśli to jest małorolny - w 3 rubryce zapisać obszar ziemi (dzies. w Suwalszczyźnie morgów) tych małorolnych, którzy mają nie więcej niż 3 dzies. (albo 6 morg), a w 4-tej tych, co mają od 3 do 6 dzies. (6 do 12 morgów).

2) O ile się zapisuje małorolnych w większych (do 3000 mieszk.) miasteczkach lub miastach, to trzeba postępować według I instrukcji, uwaga 4, t.j. w rubryce 3 zapisać mających nie więcej niż $1\frac{1}{2}$ dzies. (3 morgi), w 4-tej, tych co mają od $1\frac{1}{2}$ do 3 dzies. (3-6 morgów).

3) Tego samego przepisu należy się trzymać przy zapisywaniu bezrolnych. Tylko robotnicy dworscy są zapisani do 3-iej rubryki, najemnicy do 4-ej, a zagrodowi do 5.

5) Jeśli są zapisywani nie wojskowi - to odpowiednią rubrykę zostawia się pustą. Do wojskowych należą ci, którzy służyli i służą w wojsku litewskim. Ci, którzy byli w wojsku rosyjskim lub gdzie indziej, nie należą do wojskowych.

H. Skulski
min. w. b. o.

1459/92

1. Wojskowi, obywatele Litwy bezrolni, lub moźorolni, którzy bądź przez władze litewskie zostali wezwani do litewskiego wojska dla obrony niezależności Litwy, a broniąc ją od wrogów nie byli sądowo karani, lecz służyli wiernie do zakończenia wojny i demobilizacji, będą mieli pierwszeństwo do otrzymania od Rządu ziemi przed wszystkimi innymi.

U W a g a. Wojskowi, którzy wiernie służyli dalej w skutku rany, lub braku zdrowia zostali zupełnie uwolnieni, mogą otrzymać ziemię w tym roku.

2. Wskazane w pierwszym paragrafie ustawy tego prawa wojskowych, w razie ich śmierci, czy to na polu bitwy lub gdzie indziej, przy pełnieniu obowiązku, przechodzą na dzieci, a w razie nie istnienia takowych na rodziców.

3. Moźorolnym uważa się, ten, który sam, albo jego rodzice, mają w posiadaniu nie więcej niż 6-10 dziesięcin zdatnej do uprawy roli; bacznie na jej jakość i położenie o czym może decydować Ministerjum Gospodarstwa rolnego i Dóbr Państwa.

4. Na ten cel przeznaczają się:

a. ziemi państwowe, B. dające we władaniu Rządu, wszelkiego rodzaju.

b. ziemi wyłączone od prywatnych posiadaczy, mające obszaru od 500 do 800 dzies. - do 15% i mające ponad 800 dzies. - do 30 %

5. Wyłączanie ziemi od prywatnych posiadaczy będzie poręczane Komisji powiatowej, składającej się z Sędziego Pokoju, Członka samorządu powiatowego i przedstawiciela Ministerjum Gospodarstwa Rolnego i Dóbr Państwa pod przewodnictwem sędziego pokoju.

6. Jakiego odszkodowanie Rząd ma wypłacić byłym właścicielom i na jakich warunkach wojskowi zostaną właścicielami ziemi, o tem ma postanowić Sejm Ustawodawczy.

7. Oznaczony przez komisję do nadziału dla wojskowych ziemi, w każdym razie jeszcze podlegają ostatecznej decyzji Wyższej Komisji nadziałowej, dla wojskowych, w skład której wejdą Ministrowie: Gospodarstwa rolnego i Dóbr Państwa, Spraw Wewnętrznych, Obrony Krajowej, i Minister Sprawiedliwości jako Prezes. Decyzja tej komisji będzie ostateczna.

8. Jednemu wojskowemu nadziela się ziemię w sposób taki, że jego własność ma ogólnie i to niepodzielną część:

a. 1go gatunku od 8-12 dziesięcin.

b. 2go " " od 12-16 " "

c. 3go " " 16-20 " "

9. Każdemu takiemu urządzającemu się gospodarstwu dana będzie zapomocą Rządową jednorazowa, około stu kłód drzewa od 6-9 cali grubych a tal nasion do 300 pud. zimowych i do 50 pud letnich zbóż.

10. Otrzymana ziemia nie może być sprzedana lub w inny sposób przekazana komu innemu bez zezwolenia Rządu. W takich razach Rząd ma prawo odebrać nadzieloną ziemię, zwróciwszy koszty, poniesione na wzniesienie zabudowań lub ulepszeniu gruntu.

II. Wydzierżawienie ziemi za wiedzą Rządu dozwolone jest tylko w następujących wypadkach.

a. w razie śmierci głowy rodziny, lub dłuższej choroby rodziców, gdy są małe dzieci.

b. gdyby głowa rodziny wezwany został do wojska, lub wybrany do pełnienia obowiązków społecznych, lub Rządowych, i z tej przyczyny nie był w możności zająć się gospodarstwem.

c. Gdyby z jakichkolwiek ważnych powodów głowa rodziny musiał odejść się od gospodarstwa. T. PETKEWICIUS M. SLEZEWICIUS.

A. SMETONA.

Prezydent Państwa Kier. Kancel. gabin. Minst. Prezydent Ministrów.

Kowno dnia 20 czerwca 1919 r.

44
196

OGŁOSZENIE PRAWA O NADZIALE ZIEMI WOJSKOWYM.

Ziemia dla tych co ją orzą: Tysiąc razy prędzej należy ona tym, którzy ją krwią swoją zlewają, Którzy za nią kładą głowy, broniąc jej od obcych napastników.

Litewski Rząd Narodowy dawno już obmyśla sposób, najsprawiedliwszego podziału między narodem dworskiej ziemi. W danej chwili, zaczyna swe zamiary już w czyn przeprowadzać. ~~Nasamprzód~~ Nadzielając z ziemię tym, którzy najwięcej na nią zasłużyli.

Mieszkać na swojej ziemi, kochać ją-orąć i potem zlewać, a korzystać z jej owoców - chwalebny rzecz.

A ta chwała powinna w pierwszym rzędzie być oddana rycerzom - wojskowym .

NIECH ZYJE ZIEMIAM ~~XXXXXX~~MATKĄ DRUGĄ MATKĄ NASZĄ.

NIECH ZYJE WOJKO NASZE BRONIĄCE TEJ MATKI SŁAWNIE!

NIECH ZYJE LITEWSKI RZĄD NARODOWY DROGĄ PRAWDY I SPRAWIEDLIWOSCI.

KROCZĄCY!

K O M I T E T O B R O N Y L I T W Y .

MINISTERJUM SPRAW ZAGRANICZNYCH.

1459/52

Ministerjum pracy i obrony społecznej na zapytanie posełstwa litewskiego w Niemczech w piśmie swem z 18 czerwca r.o. N 751 co się tyczy powrotu jeńców, obywateli Litwy do części Litwy, zajętych przez Polaków - jest tego zdania:

1/ Pod względem technicznym można przyjąć i oddać Polakom wszystkich jeńców z zajętych przez Polaków części Litwy.

2/ Z rozmowy z Polakami w Wilnie okazało się, że oni jeńców z litewskich stron nie przetrasportują do Warszawy /obczy/ ale rozpuszczają wprost do domów.

3/ Co się tyczy brania powracających jeńców do polskich legionów to można zgadnąć że nie tylko wezwą, ale i gotowi się przymuszać.

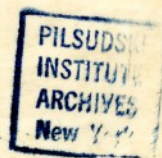
4/ Jeńców z zajętych przez Polaków miejsc jest dość dużo, można powiedzieć, że połowa wszystkich powracających, dla uniknięcia nieporozumienia i zarzutu, iż nasza władza troszczy się tylko o jedną część mieszkańców, pożądanym byłoby powrót wszystkich jeńców. Ale położenie chwili obecnej wzbudza podejrzenie, iż tych jeńców mogą się wzmocnić siły wojska polskiego - to jest jawna kwestya teraźniejszej polityki.

Trzeba zważać, iż jeńcy czują, iż po powrocie może ich spotkać mobilizacja i t.d. dla tego nie się zdarza dowiedzieć od powracających, część jeńców, zdolnych do wojska /podoficerów i rekrutów/ mówi, że postara się zostać w Niemczech, a powrócą tylko ci, którzy mają nadzieję trafić do wojska.

Jesli opierając się na politycznych względach -było by postanowione nie wracać jeńców do miejsc, zajętych przez Polaków, to w każdym razie trzeba koniecznie starać się o powrót chociaż inwalidów.

Szef wydziału powrotu uchodźców i jeńców.

a. Kubilius.

48 198

Wzrost: 170 cm, Ciężar: 65 kg, Data: 1917-12-15

B.W.Nacz.Dow.w Warszawie.

Oddział Informacyjny przy Dow. Frontu Lit.-Biał.

Dow. I Dyw. Leg.

W Y W I A D O W C Z Y N R 58

Handwritten signature and notes

13/VII Niemcy opuścili Litwę i wycofali się na linię SUWAŁKI-MARJAMPOL-PIŁIŚCISKI-KOSIŃSKI-KRZYWY

MARJAMPOL. Oddział lotniczy 424 ludzi wyjechał z tego miejsca przychodząc

1000 piechoty, 100 kawalerji (w tym 60 oficerów).

Stosunek obywateli do Niemców w GUMBINIACH-ODBYWAŁO SIĘ DOŚĆ SŁABIE KOR-

centracja niemiecka.

Linia Kolejowa Szawle-Tarawa jest mocno opasana. Przed parą dniami

zastopiono w Janiszewie stację telegrafu bez skutku. Daje się zauwa-

żyć dość ożywiony ruch w stronę Białej i Polesia, a także na Między-

rzecz w celu nawiązania z operującymi w tych stronach oddziałami kais-

erskimi.

Niektóre oddziały niemieckie zostały jakoby wełnione nawet w skład kor-

pusu litewskiego.

Operacja frontu litewskiego (11/VII): ALI-ILSA-ŁAWKA-RAUTENBERG-SUMK-NOWO-

SADY-OWILE.

MARJAMPOL-Stoż obywateli I-y rezerwowi broni pod komendą Łukasza ludzi-

ści, karabinów 38, nowych 59, naboi 10000, granat 616.

Wielkość naboju antypolarni.

6/VII-wyjechał do Suwałk I kompania -120 ludzi i do Sejna I kompania -120 ludzi.

Komendantem Marjampola jest Skuśka-szwajcarski litewski, przy komendzie

znajduje się I kompania z 200 ludźmi i 100 karabinów.

OCOLINE.

12/VII-otrzymaliśmy listy od Niemców 12 daty 3-ej. Niemcy pozostawili

litwinów 70 parowozów i 1000 wagonów.

ROZNE.

Do sąższych granicznych z polskimi pierwszymi miejscami sąższych partji

antykolejowych, która ma natychmiastowy wpływ na ruch kowalicki. Wzrost-

niezależnie technicznymi są: Reszka-instruktor inżynierji, Klesz-Klesz-

żyński-prowadzący operacje na froncie polsko-litewskim, Sitkowski-Kierownik

intensyfikacji i paron Tabe-officer do specjalnych zleceń przy sąższych

litewskim.

Obchód polski o przygotowaniu rewolucji wojennej na froncie, gdzie o-

gromni popołudniem wśród żołnierzy słyszy się huk. Głównie-dowódca

grupy i II p.p. jest to szefowiek nerwowi, robi wrażenie umysłowo szorstego,

politycznych orientacji nie ma posiada-ostatnio zeznają nieprzychylnie

się odnosi do polaków. Głównie jest popierany przez Grz. Demokrację.

LOTWA

4/VII-sąższych były wojska polk. Białosza-komenda. Poludn. Grupy. Komendantem

miasta naznaczono komisarza Gajlisa. Gubernatorem był z tamienia

kosciół jest polk. Tallena.

6/VII-Przybyły pierwsze oddziały podległej Grupy polk. Zemina, między

innymi też 2 węgierski polk i 2 estońskie batalie. Żołnierze są przeważnie

nie umiarkowani. Następnego do miasta nie weszli w myśl umowy Ułanias

z Niemcami, mając wzdłuż za parę dni.

8/VII miały przyjechać Prezydent Tymaszewski z rodziną Ułanias

podążając do dworca i na utworzyć nowy gabinet, w skład którego ma być

wzięty 3 kłódkarzy, 1 roztwórnik, 1 roztwórnik, jednak ten kompromis

jest wątpliwy.

LIBAWA. 30/VI przybyło do Litwy na kręgownika "DRAGON" 1600 żoł. armji

Zemina, spóźnieni jest jeszcze przyjazd jednego polk i artylerji.

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Wzrost: 170 cm, Ciężar: 65 kg, Data: 1917-12-15

Wzrost: 170 cm, Ciężar: 65 kg, Data: 1917-12-15

1459/92

Raport prasowy z prasy litewskiej do, dnia 14 lipca

KARSKIU žodis" z dnia 10 lipca N= 8 w artykule p.t. "Na frontach" podaje że nie bacząc na wszelkie nasze starania ażeby dojść do porozumienia z polakami i unieknąć bratobójczej wojny oni raptownie nie wypowiadając wojny przekroczyli demarkacyjną linię, wyznaczoną przez koalicję i posuwają się w głąb kraju napadając na nasze posterunki. Z każdym dniem t.zw. Bracia" którzy niedawno tak fraszobliwie wmawiali nam pozbyć się wpływów niemieckich i zacząć pertraktacje, dziś w celach zaborczych wywołali nową wojnę i to wtedy, kiedy grozi wspólny wróg Rosja. Kiedy my tworzymy u siebie życie.

Z spokojnym sumieniem i z orężem w ręku nasz żołnierz spotkał nowego wroga i święcie zobowiązał się, do ostatniej kropli krwi walczyć za wolność Ojczyzny.

Wróg polski natrępnym, w każdej chacie spotka on załadlejszego wroga-obywatela.

Faktycznie wojna z polakami zaczęła się 7 lipca, chociaż polscy zaborcy, już 17 czerwca pokazali doczego dążą, kiedy w rejonie Jewja 30 legion. wtargnęło do dworu Dębino i ostrzelało nasze posterunki. Następnego dnia polski Oddział okrążył wioskę Poczyski gdzie była nasza placówka. Zawiazała się walka. Obie strony miały jeńców. Wziętych do niewoli my zaraz oswobodziliśmy, a polacy naszych zatrzymali. 21 czerwca legion. chcieli okrążyć gdzie wioskę Póbaliny, gdzie były nasze rogatki. Gdy polacy dowiedzieli się, że my zamierzamy stawić poważny opór- cofnęli się do Sumieliszek. Od tego czasu polacy zachowywali się spokojnie. Z czasem gdy wyraźnie zarysowała się linja demarkacyjna, właśnie 4 lipca przyjechał z Wilna polski oficer i kategorycznie zażądał żebyśmy wycofali się ze st. i m. Jewja. W przeciągu 24 godz. Jednocześnie polskie oddziały czołowe zaczęły posuwać się naprzód na linji Jezno-Zygmory-Jewje-Kozakiszi. Napotykając nasze oddziały wywiad polacy pierwsi zasypywali ich gradem kul. Krwawe walki trwały nie długo. Nasze oddz. wywiad. zaskoczone przez znacznie silniejszego liczebnie wroga zmuszone były cofnąć się. Jedną kompanja nieprz. za

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

47
201

zajęła Wysokie Jagiellony. Znaczne siły polskie robią starania o obejście nasze skrzydło. Codzinnie bywają silne potyczki wywiadów. Polacy zawsze ostrzeliwują nasze posterunki. 7 lipca w Karotyszkach polacy napadli na nasz posterunek i okrażyli jego mieszkań. Doszło do poważnego tarcia. Polacy byli zmuszeni cofnąć się. My mamy 2 rannych. Wieczorem była potyczka w okolicach wioski Pielun. W rejonie Jezdna pokazały silne oddziały polskiej kawalerji. Na trój naszych żołnierzy braworowo, naprężony.

Lietuva" z dn. 9/VII Komunikat Sztabu Gener. 8/VII 19.

Na froncie północnym robimy wywiady.

Na prawym skrzydle frontu południowego zaczęły się zacięte walki. Nieprzyjaciół rozsypany w tyłarjerkę bez przerwy atakuje nasze linie czołowe i ostrzeliwuje nasze pozycje gęstym ogniem artylerji i k.m. W kierunku wioski Moteli około południa po 3 godzinnej walce poniosł ciężkie straty nieprzyjaciół nieodbity. Wzięliśmy 3 jeńców, wieczorem 2 kompanie czerwonoarmistów wspomóżone artylerją powtórzyły atak. Po 5 godz. krwawej walce nasze oddziały przeszły do kontr ataku i przepędziły moskali do wioski Berejki. Walka artylerji i k.m. trwa nadal.

Po cofnięciu się Polaków, czerwona armja stara się obejść nasze prawe skrzydło.

Wojskowy Wielikis.

Rozpoczęła się wojna z Polakami. Tylko co otrzymaliśmy wiadomość, że w rejonie Żyżmorów polacy napadli na nasze posterunki. Było starcie w którym naszym żołnierzom pomagała ludność miejscowa.

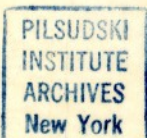
Lietuva z dnia 8 lipca. Komunikat Sztabu Gener. 6-7/VII 19.

Na froncie Północnym bez zmian. Robimy wywiady.

Na południu nieprzyjaciół kilka razy atakował nasze pozycje., próbował obejść nasze prawe skrzydło. Silnym ogniem artylerji, k.m. i energicznym kontr atakiem wszystkie demonstracje nieprzyjaciół zlikwidowane. Nasze straty niewielkie.

Wojskowy Wilikis.

6 lipca Wódz Naczelny Gen. Żukowski odbył do armji czynnej.

"L I B E T U W A" 5/VII 1919r.

O b y w a t e l e L i t w y !

Nasi waleczni żołnierze walcząc za niepodległą, wolną i demokratyczną Litwą, codzień wybawiają ziemię litewską od nieprzyjaciół - bolszewików. W tych dniach mają Litwę opuścić okupanci - Niemcy. Bliska już godzina, kiedy synowie Litwy będą musieli oswobodzić z swoją stolicę Wilno, gdzie będą mogli stworzyć swoją władzę. Wolna i niepodległa Litwa musi być naszym dziełem.

Wszystkie środki potrzebne naszym żołnierzom i naszemu państwu, musimy sami znaleźć lub zaciągnąć pożyczkę. Na wszystkie nasze wydatki nie wystarczą nigdy podatki. Dotychczas jeszcze nie zdążyliśmy otrzymać podatków z całej Litwy. Dlatego Władza Litewska zdecydowała zaciągnąć dług nie u obcych lecz u swoich i wydała weksle "bony" na 300000000 Marek.

Obywatele Litwy !

Wszyscy jak jeden mąż niezależnie od pochodzenia i wyznania kupujcie "bony".

Dzisiaj nikt nie może wątpić, że Litwa będzie wolna, niepodległa z władzą demokratyczną, która zobowiązuje się za rok, a kto będzie potrzebował - za pół roku zwrócić pieniądze z opłatą 4% za 100 rubli. Zamawiać bony można od 15 lipca od 10 g. rano w Kow. Lit. Banku Państw. (Duonelaičio ul. Nr. 56), w lit. Banku Handlu i Przemysłu (Aleja Wolności Nr. 74) i we wszystkich państwowych kasach (W Marjampolu, Wyłkowyszkach, Olicie, Sejnach, Szakach, Szawlach, Rosieniach, Telszach, Taurogach, Kiejdanach, Kretyndze, Wilkomierzu, Poniewieżu, Rakiszkach, Ucianach, Poswolu) i w innych instytucjach Państwowych, które wskażemy.

Bony można kupić na 6 lub 12 miesięcy po 100, 250, 500, 1000, 5000 10000 marek (Ost-Marki).

Za wartość bonów odpowiada Państwo Litewskie.

Kto tylko może niech śpieszy nabywać bony!

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

SKARB PAŃSTWA LITEWSKIEGO.

SKI
UTE
ARCHIVES
New York

49 203

Dnia 4/VII wojska Łotewskie weszły do Rygi a jednocześnie oddziały wojsk Ulmana wyładowały w Libawie. Cała więc awantura baronów kurlandzkich została zlikwidowana. Rząd i wojsko pastora Niedri przestały istnieć, pozostał tylko fakt dokonany, fakt istnienia na ziemiach Łotwy i Estonii korpusu rosyjskiego pod dowództwem ks. Liwena i barona Kellera. Jak postąpią Łotysze z tym korpusem, który obecnie stanowi część składową armji Kołczaka, przesądzać trudno. Jednak pół urzędnika Łotewski "Latwias" tarks" domaga się szybkiego wysłania korpusu rosyjskiego z Łotwy. Oto co ~~xxnaga~~ pisze ten organ rządu Ulmany. "Łotwa zawsze posiadała dużo wrogów, jednym wrogiem, który 700 lat ciążył nad jej losem byli niemieccy baronowie. Drugim wrogiem Łotwy są Moskale..... Teraz oni znowu podnoszą głowę. Moskale znów chcą rządzić Łotwą nie patrząc na to, że liczebność ich nie przewyższa Łotwie liczebności Polaków, Litwinów i Estończyków.

Do Łotwie znów wrogów wojenne siły - to bandy oficerów rosyjskich. Oni niby to dalecy od polityki, lecz uznają władzę Kołczaka, który nie bacząc na projekty koalicji dotychczas nie chce nowych państw. uznać. Wszystko to wymaga specjalnej ostrożności ku moskiewskiej polityce i dla tego poczynąć należy następujące kroki:

1. Odwołać z pułków Liwena wszystkich Łotyszów.
2. Na mocy prawa zabronić wszystkim Łotyszom służącym w tych oddziałach, które nie podlegają władzy Łotewskiej armji.
3. Pułki Liwena natychmiast wysłać na front bolszewicki.
4. należy ściśle określić ilość wojsk niepodlegających władzy Łotewskiej armji a znajdujących się na Łotewskim terytorjum. Wszystkie pozostałe oddziały powinny być wysłane na front Judewicza lub wogóle za granicę Łotwy.
5. Dyplomacja Łotewska powinna zdobyć od koalicji gwarancje, które wykluczałyby możliwość wtrącania się Rosji do Łotwy.
6. Rząd tymczasowy powinien przedsięwziąć przeciw agitacji rosyjskiej takie same surowe jak przeciw bolszewickiej.

A oto co pisze drugie pismo "Juanakas tinas"... "dawno już wiadomo że Rosja nie chce ~~nikaga~~ niepodległości Łotwy. Znajdujący się za granicą Rosjanie dyplomaci i politycy korzystają wszędzie ze swoich

wpływów , by wszelkim sposobami,przeszkadzać niezawisłości narodów, które oderwały się od Rosji.W swojej Rosji nie mogą dać sobie rady z bolszewikami ale w stosunku do nowych państw demokratycznych ci wielkorządcy losów narodu rosyjskiego, ciągle się bawią w nieproszonych i nieodpowiedzialnych opiekunów.Ma znany jest sławetnywódz kadetów Milukow,który w świętym gniewie upewnia, że jeżeli Łotyszom dadzą autonomji, to trzeba będzie ją dać i samojedom.

Przedstawiciele Łotwy za granicą.

Obecnie los Łotwy jest rozstrzygany w Paryżu przez Łotewską Konferencję pokojową, w skład której wchodzi: prezes Łotewskiej Rady Ludowej, Czakste, Minister spraw zagranicznych Mejerowicz, Skujenik, Griszani / przedstawiciel Łotgalji/Cynis /przedst. syberyjskich Łotyszów/ brener, dr.Metcem i inni. Arved Brg także przyjechał z Londynu do Paryża.

Łotewska Konferencja pokojowa, postawiła sobie za cel przeciwdziałać dążeniom Rosji do odbudowania starych granic.

W Paryżu znajdują się obecnie również ks.Lwow, Sazanow, Makłakow, Nabokow, prof.Struwe, Uzwolskij, bar,Szylling i inni.

Od członków partji konserwatystów do Eserów walczą przeciwko stworzeniu niezawisłości państw na terytor. b.państwa Rosyjskiego.których egzystencję uważają za nie możliwą.

O wzajemnych stosunkach Estonji i Łotwy.

Współpracownik gazety "Latwias sarks" konferował z sekretarzem estońskiego konsulstwa W.R. M. Madzisonom dr. Madzison zauważył, że stosunki między Estonją i Łotwą są zupełnie dobre , niezważając na kłopoty, Ryg.ztg. o zamiarach Estonji zagarnąć ziemię Łotwy, ponieważ własna jest mało urodzajna.Estomczyczy nie odczuwają braku ziemi, ponieważ omi ziemię od baronów.Zagadnienie o granicy między Estonją i Łotwą Będzie postanowione wyłącznie drogą parlamentarną i dyplomatyczną. Z punktu widzenia demokratyczności i sprawiedliwości.

Tak samo to lub inne załatwienie kwestji o Łańku w żadnym wypadku nie będzie powodem złych stosunków między Estonją i Łotwą. Ustrój państwowy Estonji może być tylko demokratyczny. Z Rosją chciała by Estonja pozostawać w przyjacielskich i blizkich stosunkach jak pod względem ekonomicznym, tak i politycznym., jednakże to musi być tylko sąsiedzki stosunek, ale nigdy żaden inny. Część rosyjskiej inteligencji przyznaje niezawisłość Estonji, ale druga połowa niech wie, że Estonja będzie walczyć o swoją wolność do ostatniego żołnierza. Też trzeba pamiętać, że w kwestji niezawisłości Estonji, Łotwy, Litwy i innych narodów zaważy pogląd ligi narodów i ententy. Baroni dokładają wszelkich starań ażeby zasiał niezgodę między północnym rosyjskim korpusem, a rządem Estonji. Byłoby bardzo pożądanem stworzenie przymierza między Estonją, Łotwą, Finlandją, Litwą, Ukrainą, Białorusią i przyciągnąć do tego związku Polskę, Danję, Szwecję i Norwegję. Ponieważ Państwa te przechylnie są usposobione względem nas, świadczy o tem wzięcie przez ochotników dąskich Krejeburga. Z powodu zmiany warunków uwolniono przedstawiciela Estonji Jurgensona. Pod względem ekonomicznym Estonja będzie sprzyjała demokracji łotewskiej.

" Ryskoje Słowo" z dn 5/7 19r. w artykule "Przegląd miejskiej prasy" podaje: "baltische Heimat podaje artykuł p. t. Słowo wdzięczności i pożegnania-Nas opuszczają wojska, które uwolniły Rygę od hańby i bolszewików. Część już przekroczyła lewy brzeg Dzwiny, pozostała, ta też wyrusza. Myśmy przeklinali domowawojnę, do której wciągnęli te wojska. Nie możemy odczuwać ku nim nienawiści za to, że wypełniali swój obowiązek- ~~Również nie możemy~~ przeciwnie jesteśmy im obowiązani więcej niż życiem, gdyż oni to wypędzili bolszewików z naszych miast i okolic.

Czujemy tragedję ludzi idących za Dzwinę.- Ich spotyka los nieustraszonych bojowników. My żałujemy młodzieży, o którą drżeliśmy z obawy i potem spotykaliśmy ich jako naszych oswobodzicieli. My żałujemy wojska niemieckie, które poświęcali dla nas swoje życie i zdrowie.